www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 751), authorized by Sec. 440 of October 3, 1917, as amended by Act of February 18, 1922. Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 144. — Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 23. червня, 1922. — VOL. XXX. — No. 144. — Jersey City, N. J., Friday, June 23, 1922. — THREE CENTS

КРОВАВА БИТВА МЕЖИ СТРАЙКАРЯМИ ТА СТРАЙКОЛОМАМИ

ЧИСЛО ВБИТИХ ПОДАЮТЬ НА 14

ГЕРИН, Иллинойс, 21. червня. — Межи страйкарями та страйколомними робітниками й сторожами вуглевої компанії Садерн Иллинойс Ко. прийшло нині до кровавої бійки, в котрій мало погибнути досі 14 людий, а з великого числа ранених двох є близько смерти.

Тлом бійки був вуглевий страйк. Згадана вуглева компанія майже від самого початку страйку вела працю страйколомами, викликуючи тим горячі протести та невдоволенє серед страйкарів. Воно дійшло до вершка пічас нинішної бійки, в котрій взяло участь коло 5,000 страйкуючих майнерів. Битва тревала від рана до семої години вечером, коли обложені сторожі та страйколоми вивісили білу хоругов на знак піддання та просили о переговори з обложниками.

По зарядженню тимчасового зайнення оружа заряджено конференцію межи обома сторонами.

ЮНІЙНА КОНВЕНЦІЯ ЗА ОБМЕЖЕННЯМ ПРАВ НАЙВИСШОГО СУДУ

СИНСИНАТІ, Огайо, 21. червня. — На своїм нинішнім засіданню конвенція Американської Федерації Праці приняла ряд резолюцій в справі обмеження прав Найвисшого Суду Злучених Держав. Резолюція домагається передусім такої зміни американської конституції, щоби американський конгрес міг уневажняти рішення Найвисшого Суду, признаючі закон конгресу неконституційним. Як каже резолюція, лишень в той спосіб стане в Америці можливе правлінє народа через нарід і для народа.

КОНВЕНЦІЯ ПРОТИ ДІТОЧОЇ ПРАЦІ

Далі конвенція заявилася за ріжними законодатними реформами. Межи иншим признала потребу законної заборони вживання дітий у фабриках.

СПРАВА НЕЗАВИСИМОСТИ ІНДІЇ

Межи політичними резолюціями межинародної натури була резолюція за независимостю для Індії.

Вона викликала довшу дискусію, в котрій взяли участь також представники англійських юній, прислані на конвенцію в характері гостий. Вони противилися резолюції за независимостю тому, бо в ній була рівночасна резолюція за бойкотом англійських виробів; англійські делегати представляли, що се булоби великою несправедливостю ухвалювати такий бойкот тепер, коли серед англійських робітників є понад два міліони безробітних.

Наконець принято компромісову резолюцію Гомперса, котра висловлює симпатії для справедливих домагань та стремлінь індуського народа до повної независимости без ніякого вмішування із зовні.

КОНВЕНЦІЯ В ОБОРОНІ ЖИДІВ

Конвенція ухвалила теж резолюцію в обороні Жидів, вкладаючи на спеціяльний комітет обовязок прослідити роблені Жидами закиди, що декотрі американські висші школи обмежують Жидів при вступі до сих шкіл на науку.

ЛА ФОЛЕТ КРИТИКУЄ БОТЛЕРА

ВАШІНҐТОН, 21. червня. — Сенатор Ла Фолет, котрий недавно виступив з острою критикою Найвисшого Суду Злучених Держав перед відбуваючоюся в Синсинаті, Огайо, річною конвенцією Американської Федерації Праці, а котрого опісля за те критикував Никлас Ботлер, президент Колумбійського університету в Ню Йорку, виголосив проти сього послідного довшу промову в сенаті, в котрій називав Ботлера прихильником привілеїв та людиною, що лиже холяву богатим людям.

Сенатор Едж з Ню Джерзи та Кенйон виступали проти Ла Фолета та обороняли Найвисший Суд.

ХИТАННЯ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ В СПРАВІ СТРАЙКУ

ШІКАҐО, 21. червня. — Урядники зелізничих юній, котрі зіхалися для обчислення голосів, відданих в справі протесту робітників проти заряджених недавно Зелізничою Робітничою Радою обнижень робітничої плати зелізничників, кажуть, що голосованє відбувається дуже поволи.

О скілько показує тимчасове перечисленнє голосів, відданих членами юній робітників, виробляючих кітли, то ся юнія заявилася проти страйку.

ТВЕРДА ПОСТАНОВА ВУГЛЕВИХ СТРАЙКАРІВ

СИНСИНАТІ, Огайо, 21. червня. — Урядники майнерської юнії видали заяву, що 680,000 страйкуючих майнерів постановило видержати далі в страйку, хочби сей мав потривати навіть цілеє літо.

Урядники висловили теж надію, що незадовго вийдуть на страйк коло 150,000 робітників твердого вугля, зорганізованих в Юнайтед Майн Веркерс оф Америка.

КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 22. червня. — Яких 50,000 нюйорських кравців вийшло нині на страйк, щоби примусити властителів шоп наймати свою роботу лише юнійним шопам.

РЕПУБЛИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР ПРОТИ МИТОВОГО ЗАКОНА

ВАШІНҐТОН, 21. червня. — Сенатор Фільтґранзен з Ню Джерзи виступив в сенаті з критикою митового законопроекта, котрий вже від довшого часу займає весь час конгресу. Він радив, щоби місто ухвалювати митові закони, установити митову комісію, котра малаби право установляти мито відповідно до потреб краю та умов межинародної торговлі.

ПОЗИВАЄ УРЯД ЗА ВІДШКОДОВАННЄ

Перед нюйорським морським судом розбирається справа одного моряка. Филипа Бендера на імя, котрий позиває Федеральний корабельний уряд о 10,000 долярів відшкодовання за несправедливе арештованє. Бендер служив на кораблі „Сиіті оф Алтон", що належав до федеральної корабельної ради. Коли корабель приїхав до Буенос Айрес, в Арґентині, кораблеви вийшла була зимна вода, бо зіпсулися його машини до роблення леду. Капітан обіцяв зараз направити машину, але сього не зробив. Тоді моряки застрайкували. Коли корабель заїхав до порту Ріо, капітан приказав арештувати провідників страйку, межи ними Бендера, не лише під закидом бунту на кораблі, але навіть під закидом стремління до викликання якоїсь суспільної революції. Бендера та ще 6 його товаришів мали вкинути до підземної тюрми, де вони мали пробути 13 днів, після чого їх відставлено до Ню Орлінс і поставлено перед суд, котрий їх увільнив від вини й кари. За сей власне арештованє Бендер позиває корабельну раду за 10,000 долярів відшкодовання.

НОСИВ ВОВК, ПОНЕСЛИ И ВОВКА

Нюйорська поліція арештувала на Ковне Айленд Християна Вакерлі та його жену за невідповідне поведенє супроти полісменів. Суддя задержав його в арешті, поки він не зложив кавиці (бейлу) в сумі 3,000 долярів. Детектив, на диво, скаржився перед суддею на брутальне поведенє полісменів супрот нього та його жінки.

СОНЦЕ ЛІЧИТЬ АНГЛІЙСЬКУ НЕДУГУ

Досліди над лїченнєм англійської недуги (недуги кістяних суставів, що зветься по англійськи Рікертс"), ведені медичним факультетом Колумбійського університету в Ню Йорку, мали доказати, що найкращим ліком на хоробу являється таки сонце. Сї досліди виказали, що дитина, хора на англійську недугу, виставлена на ділане соняшних лучів, виздоровлювала без ніякої зміни в її віджвлюванню. Сонішне світло має робити якраз те, що досі робив тран з риби, „кад ливер".

МОСКОВСЬКИЙ СПІВАК МАЄ ПЕРЕНЕСТИСЯ НА СТАЛО ДО АМЕРИКИ.

Як доносять московські газети, московський славний співак Шаляпін, що недавно відвідував Злучені Держави, аби попирати заклик ратування голодних в Росії, задумує вибратися жити з родиною на стало в Злучених Державах.

НУЖДА В АВСТРІЇ.

По австрійським офіціяльним звітам дорожнеча на предмети першої потреби за місяць квітень ц. р. піднеслася о 25%. Подорожіли головно ляси і хліб, а ті продукти впливають на ціни инших річий. Дорожнечу мяса, яке платиться тепер у Відни поверх 4000 корон за кільо, поясняють заборонов вивозу угорської худоби. Після розпаду Австро-Угорщини, Відень стратив свої давнійші ринки, що заосмотрювали його мясом: Чехію, Галичину та Угорщину і попав в сильну залежність від Угорщини. Тимчасом Угорщина, обовязана заосмотрювати лясом австрійську столицю згідно з договором в С. Жермен, тепер того не робить, оправдуючись тим, що вона обовязана виконати домаганя репараційної комісії про видачу худоби.

ЛИТОВСЬКА ВАЛЮТА.

Литовське міністерство фінансів рішило завести власну литовську валюту на місце німецької марки, яка є доси платничим засобом в литовській державі. Наперед буде заложений литовський емісійний банк з основним капіталом 2 міліонів долярів і монопольним правом емісії на 15 літ. Третина випущених банкнотів буде покрита металем, дві третини заграничною валютою і торговельними зобовязаннями. Виміна банкнотів на метали в нутрі держави не обовязкова. Свобідний випуск банкнотів до 3 міліярдів, для розширення емісійного права потрібна санкція парляменту. Литовською грошевою одиницею буде авксіна, рівна пів американського цента, так що один американський доляр буде рівнатися 200 авскінам.

БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА У ЛЬВОВІ.

Дня 3. с. м. вечером завалася велика каменица Іґ. Шенветтера при вул. Краківській ч. 8. Розвалюючися мури погребали під своїм румовищем десятки осіб переважно жінок і дітей, котрих катастрофа заскочила в ліжку. Завалена ціла середуща часть камениці, осталися тільки два бічні крила що в кождий момент грозять заваленням і роблять негайну ратункову акцию неможливою. До ранку нинішнього дня видобуто четверо убитих та 12 ранених. Де пізної ночі було чути страшні крики і зойки ранених, до котрих годі дістатися. Ратункова акция тревае далі. Огнева сторожа приступила до розвалення обох оставшихся крил, без чого дальша поміч неможлива.

ДРІБНА МОНЕТА У ФРАНЦІЇ.

Французьке міністерство скарбу рішило завести дрібну биту монету на місце теперішних паперових гроший. В найблизшім часі буде вибитих 280 міліонів французької дрібної монети.

БУРЛИВЕ ОТВОРЕННЄ МАДЯРСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

БУДАПЕШТ, 21. червня. — Підчас урочистого отворення мадярського парляменту, скликаного перший раз від розпаду австрійсько-угорської монархії, прийшло до бурливих сцен, підчас котрих посли правиці та лївиці обкидали себе взаїмно грубими визиванками.

ОЛСТЕРЦІ ВЯЗНЯТЬ ШИНФЕЙНЕРІВ В КОРАБЛІ.

БЕЛФАСТ, столиця Олстеру (північної Ірляндії), 20 червня. — Олстерське правительство перебудувало американський корабель „Арджента" на вязницю. Буде там 600 келій, в яких будеться поміщувати увязнених шин-фейнерів.

ЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ.

„Накануне" пише: На Україні піднялася нова хвиля погромів. Останні дні принесли погроми в містах: Біла Церков, Винниця й Умань. В багатьох містах вирізано еврейське населення, не виключаючи немовлят. Характеристичним для тих погромів є те, що вони являються виключно для себе: ходить лишень о саме вигублення Жидів, майна ніхто не рушає. Тими „ідейними" погромами кермує тайна організація на взір давної „чорної сотні", якої кличем є: „ріж Жидів, спасай Росію". Ця організація має свої центра в Чернигові, Київі і на Поділлі.

В СПРАВІ МАХНА.

Польська преса заперечує подану нею звістку про домаганя радянської України щодо видачі от. Махна як проступника. В ноті вручений польському урядови, домагається радянський уряд тільки висилки Махна поза межі Польщі, бо — як твердить Наркомінділ України — Махно організує новий наступ на радянську Україну. Польська преса заперечує це і каже, що Махно находиться в таборі для інтернованих і тим самим є позбавлений можности щонебудь організувати.

МАЙБУТНІ ЖНИВА В РУМУНІЇ.

Румунська економічна Рада в Букарешті обговорювала справу експорту хлібороб'ских продуктів цього року. Жнива заповідаються богаті і покриють власні потреби держави, так що лишиться значна надвишка до експорту. Уряд задумує улекшити торговлю й виміну продуктів з заграницею.

З ДІЯЛЬНОСТИ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

На засіданню польського сойму дня 19. ц. м. внесено між иншими нагле внесення Пистовців в справі потурбовання Вітоса палицями познанських шпехполиків... Сойм приняв наглість і мерітум внесення.

ЗНОВ ЧУТКИ ПРО АНТИЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ НА УКРАЇНІ

КОПЕНҐАҐА, Данія, 21. червня. — Донесть з Гельзінґфорсу, Фінляндія, до місцевої газети „Берлінґске Тіденде", що на Україні послідними часами мали місце знов страшні проти-жидівські погроми.

Як наміть донесення, громили мали винищити зовсім жидівське населенє чотирох міст.

Вістка не має ще потвердження з других жерел.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ЗБИРАЄТЬСЯ РОЗСЛІДЖУВАТИ ПОГРОМИ НА УКРАЇНІ

БЕРЛІН, 21. червня. — Жидівський Публичний Комітет, півурядова большевицька організація, заявив нині, що совєтський уряд збирається розслідувати нові донесення про проти-жидівські погроми на Україні та Білій Руси. Чутки про погроми мали ходити ще від кінця місяця мая.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ДЕЛЕГАТИ ВЖЕ ВИЇХАЛИ ДО ГАҐИ

ГАҐА, 21. червня. — Як доносять з Москви, російські делегати на гаґську конференцію вже виїхали з Москви й вже находяться в дорозі до Гаґи.

Як делегати їдуть: Літвінов, Красін та Раковський. З огляду на те, що гаґська конференція має бути конференцією знатоків, а більшість російських совєтських делегатів є політиками, серед членів конференції починають кружляти поголоски про можливу невдачу також сеї конференції.

УКОНСТИТУОВАННЄ КОМІСІЇ ГАҐСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Нині наступило уконституованє комісій гаґської конференції.

Головою центральної комісії вибрано Патіна з Голяндії, містоголовою Катієра з Бельгії.

Головою субкомісії для довгів вибрано Француза Альфанда, головою субкомісії для власности Англійця Филипа Лойда-Ґріма, головою субкомітету для кредитів Італійця Авеццана.

Сей вибір викликав невдоволенє держав малої антанти, котрі закидають великим державам, що вони хочуть повести конференцію виключно по своїй волі.

СОЦІЯЛІСТИ ПОКИНУЛИ ОБОРОНУ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ В МОСКВІ

РИГА, 21. червня. — Сюди приїхали Еміль Вандервельд з Бельгії та Теодор Лібкнехт і Курт Розенфельд з Німеччини, що їздили до Москви боронити російських соціялістів-революціонерів.

Всі три заявили, що вони хочуть видати публичну заяву, поінформувати цілий світ про причини свого повороту домів. Вони хочуть сказати в тій відозві, що Третий Інтернаціонал в Москві полонив свою зроблену в Берліні умову про допущенє заграничних соціялістів до оборони обвинених революціонерів. Большевики грозили в час росправи життю оборонців і підсудимим.

СПЕЦІЯЛЬНІ ПОЧЕСТИ ДЛЯ ТЕФТА НА АНГЛІЙСЬКІЙ КОРОЛІВСЬКІЙ ДВОРІ

ЛОНДОН, 21. червня. — На англійськім королівськім дворі віддано спеціяльні почести В. Тефтови, голові Найвисшого Суду Злучених Держав та бувшому президентови, коли король приняв його з почестями, які досі віддавалося бувшим головам европейських держав.

АНГЛІЙСЬКІ ЛОРДИ ПРОТИ ЖИДІВСЬКИХ ПРАВ В ПАЛЕСТИНІ

ЛОНДОН, 21. червня. — Палата лордів в англійськім парляменті відкинула значною більшостю голосів урядову пропозицію на затвердженє англійського мандату в Палестині.

Пропозицію відкинено на тій основі, що мандат надає спеціяльні права Жидам, котрі в Палестині становлять лишень меньшість населення; се має противитися запевненням, які англійський уряд подавав національній більшости в Палестині.

ШВЕЦІЯ ВІДКИДАЄ ВСЯКІ ЗГОДИ З РОСІЄЮ

ВАШІНҐТОН, 21. червня. — Шведський представник в Злучених Державах видав заяву, що Швеція відкликала всі торговельні умови, заключені межи Швецією та Росією.

Причиною сього рішення шведського уряду були ріжні большевицькі домагання політичної натури, а головно домагання, щоби Швеція наперед признала большевицький уряд.

КЛОПОТИ ЮГОСЛАВІЇ З АВАНТУРНИЧИМ ПРИНЦОМ

ЛОНДОН, 21. червня. — Велике заколотанє в Сербії викликали листи з погрозами, писані князем Юрієм, братом югославянського короля та колись наслідником сербського престола. Такі листи мав одержати не лишень король Олександер, але й провідники королівської партії.

Королівський двір мав віднестися до Франції, на котрої території Юрій тепер перебуває, і просити її о вмішанє в ту справу, ба навіть мав поставити домаганє замкнути його в якімось домі для божевільних.

(Юрій, яко найстарший син попередного короля, сильний мав кілька права до сербського престола, але мусів зречися їх в наслідок скандалів. Від того часу він жив поза Сербією, котра платила йому 200,000 франків річно й час від часу платила його довги.)

ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО

ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.

ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ РОДИНИ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і заграницею.

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ЦЕРКВИ В УГЛЕВІЙ СПРАВІ.

О скілько відомо, американські церкви ще ніколи не забирали разом голосу в промисловій справі так, як се вони зробили сими днями, вносячи до президента Гардинга врочистий заклик щодо вуглевого страйку.

Всі найбільші церкви в Америці, отже яких 30 протестантських релігійних тіл, римо-католики та віроісповідники мойсеєвої (жидівської) релігії згідно виступили з апелем до американського президента, просячи його не ждати, аж вуглевий страйк покінчиться самий собою, але почати сейчас іменем уряду якісь поважні кроки для його покінчення.

Зазив підносить кілька замітних обставин. Передовсім факт, що страйк вуглевих робітників ведений досі дуже спокійно та мирно. Видно з сього, що законний спосіб ведення промислової боротьби зеднав для нього богато прихильників серед звичайно консервативних провідників церков.

Далі підносить апель, що американська преса виказала щирі зусилля подавати правдиві вістки про вуглевий страйк. Сього апель не каже, але дорозумітися тут треба, що в случаях других страйкарів бувало інакше: преса не подавала і не старалася подавати правдивий стан та правдивий перебіг страйку. Піднести се треба ще й тому, що власне американські церкви через свій осуд газетярської тактики підчас послідного сталевого страйку причинилися головно до завернення преси з дороги капіталістичної пропаганди на дорогу служби правді.

Підносить апель в дальшій части зусилля американського уряду заглаїти тяжкі наслідки вуглевого страйку. Як слушно каже відозва до президента, американський уряд своїми зусиллями не допустити до підвисшення цін на вугольдоказав повну безсильність уряду в такі тяжкі суспільні переходи, як вуглевий страйк. Не можна інакше дивитися на те, що міністер торговлі мусить просити властителів копалень вугля з околиць, де робітники незорганізовані, добровільно згодитися не підносити цін на вугля. З таких фактів видно не лише повну безрадність держави, але й повагу небезпеки для суспільности з продовженням страйку.

З огляду на сі обставини представники церков просять президента Гардинга скликати як найскорше конференцію представників вуглевих властителів та вуглевих юній. Петиція церков остерігає президента перед політикою вуглевих баронів поставити проти юнійних вуглевих округів округи, де робітники незорганізовані в юнії і де наслідком сього робота подекуди йде мимо проголошеного страйку; таке щуваннє одного округа проти другого доводить до непевности, непостійности, невдоволення й огірчення в цілім вуглевім промислі. Тому уряд повинен доложити старань, щоб в пропонованій конференції вуглевих властителів та юній взяли участь також представники копалень з неюнійних округів.

Цілком слушно підносить петиція, що справа вуглевого страйку не лишень часова справа: хочби він скінчився зараз, то небезпека нового непорозуміння не буде усунена. Проти такої небезпеки треба згори захоронитися. Треба зараз постановити тіло, яке моглоб на будуче взяти під увагу евентуальні непорозуміння межи властителями та робітниками. Таке тіло малоб передусім за обовязок постаратися розслідити вуглевий промисел та оголосити про нього правдиві факти.

Бачимо зі сього, що так практичні пропозиції апелю церков, як їх аргументація не можуть найти богато аргументів проти себе. Коли президент Гардинг піде за голосом американських церков, то він причиниться не лишень до полагодженнн теперішнього страйку в углевім промислі, але полишить тревалу памятку в промисловім розвою краю та полагодженню промислових непорозумінь.

З тих причин перший публичний голос трох великих церковних груп в Злучених Державах вповні заслугує на признаннє. Привитати його можуть Американці як признаку нового духа в американських церквах. Американці, очивидно, не потребують підносити факту, що для спільної суспільної заяви обєдналися католики, протестанти та жиди. Та для українських іміґрантів, які не привикли бачити навіть згоди представників ріжних українських віроісповідань в акції для визволу старого краю з рук ворогів, така згода американських протестатів, американських католиків та американських жидів в справі, лише посередно дотикаючій церкву, буде певно небувалим видовищем.

МІНІСТЕР ПРОТИ ЗАКОНА.

Нарешті й міністер з кабінету президента Злучених Держав виступив з отвертою заявою проти прогибіційного закона.

Секретар війни Вікс мав розмову з філадельфійськими газетярами і в ній висловився без обіняків проти закона Волстеда. В тій розмові підчеркнув він, що в дискусії про закон висунено на перший плян питаннє моральне, себто питаннє, чи питте є доброю чи злою річчю. Тимчасом заведенне прогибіції показало практично, що попри моральну сторону питаннє пиття має ще й другі сторони. На думку міністра війни, з котрою не конче можна згодитися, прогибіція є передовсім відвічальна за загальне невдоволеннє серед американського народу.

Тому міністер предвиджує, що вже незадовго настане час, коли прогибіційний закон стануть облекшати, а не заостривати.

КОНФЕРЕНЦІЯ В ҐЕНУЇ І СХІДНО-ГАЛИЦЬКА СПРАВА.

Розмова з міністром закордонних справ Галицької Республики д-ром Костем Левицьким.

(Від спеціяльного кореспондента).

Не дасться заперечити, що конференція в Ґенуї підняла нашу справу; яко справу міжнародню, досі невирішену; якої вирішенне лежить не лише в інтересі національної справедливости, але й удержання мира в Европі. Се но є висказ мій, або п. президента д-ра Петрушевича, але мужа державного такої міри, як премієр Великої Британії Лойд Джордж, та отсього його висказу ніхто не може опрокинути. За сим поглядом заявились між іншим передівсім Італія і Японія.

На нараді великих держав, що скликали конференцію в Ґенуї, порушене було питаннє леґітимації Української Національної Ради Східної Галичини, її президента, та установленого ним Уряду. Се питаннє мусіло бути вирішене перед приступленнем до наради над меморіялом, внесеним з нашого боку. Конференція **приняла згідно леґітимацію нашої репрезентації заступати інтереси українського населення Східної Галичини.** Отсе завдячується одноцільному фронтови в краю, а особливо одноз'ядній заяві всіх наших партій та організацій, що признають виключну компетенцію нашого Уряду. До такого поставлення нашої справи **причинилась також подиву гідна постава наших братів за океаном, які як морально так і матеріяльно піддержали кріпко наші змагання.**

Конференція в Ґенуї мала на меті довести міжнародні відносини в Европі до справжнього мира. В тій цїли признано згідно потребу устанення кордонів на Сході Европи. Тут саме лежить сей інтерес цілої Европи, щоби Східна Галичина перестала бути жерелом вічних неспокоїв і яко незалежна державна територія могла як найскорше активно причинитись до консолідації мирних відносин на Сході.

Італійське правительство не лиш мериторично відносилося прихильно да нашої справи, але дало теж нашій делеґації гостинний прием і свободу рухів, що належить піднести з признаннем.

По думці намірів великих держав, що зааранжували конференцію експертів в Ґазі для уладження відносин між Західною Европою і совєтськими республиками, мусить бути протягом чотирох місяців по викінченню оречення експертів, створені умови до заключення гарантійного мирового договору **і на сей реченець якраз припадає остаточне вирішенне долі Східної Галичини.**

На політичній субкомісії в Ґенуї заявив польський міністер Скірмунт, що він не хоче критим шляхом перепачковувати східних кордонів Польщі. Тому він вважає за доцільне, щоби приняти кордони означені ризьким договором. Але великі держави, що скликали конференцію, усунули сю справу з порядку нарад, говорячи, що вони про ризький договір чули лише з часописий; що він має бути дуже неясний і повний суперечностий; і що вони взагалі займатись не можуть. Із сього виходить, що т. зв. „ризький мировий договір" не стоїть цілком на перешкоді вирішенню справи Східної Галичини.

Від активности нашого населення в краю та наших братів за океаном, буде залежати час і спосіб вирішення долі нашої батьківщини.

Відень, 29. мая, 1922.

В. Біберович.

ПРО СКОНФІСКОВАНИЙ ПОЛЬСЬКИМ УРЯДОМ КАЛЄНДАР ЛЬВІВСЬКОЇ ПРОСВІТИ.

Як звісно, польський уряд з Варшави сконфіскував сьогорічний календар українського товариства Просвіта у Львові. **Цїлий наклад видавництва ляхи забрали і знищили.**

Але ще перед конфіскатою вдалося товариству Просвіти вислати **дві тисячі примірників сього нескосконфіскованого українського календаря.**

Се була одинока частина накладу, яку впору виратовано перед злочинною рукою ляцького наїзника.

Отже хотяй не могли свого календаря читати Українці в Галичині, **то бодай могли його читати їх братя в Америці і в Канаді.**

Американські і канадійські Українці повинні були в мить розкупити сі календарі, бо **без власної страти** (бо за свої гроші дістають дуже цікавий і гарний календар) поможуть товариству Просвіта у Львові **винагородити ту страту, яку зазнали йому ляцькі наїзники.**

Одначе з присланих календарів досі продано ледви трохи більше як 600 примірників, а **майже 1400 примірників ще є не проданих.**

Продано 600 примірників по 75 центів і ті гроші відіслано вже товариству Просвіта у Львові. **Але тепер треба конче продати решту і відіслати решту гроший львівській Просвіті, бо без них вона мусіла би спинити свою дальшу видавничу працю.**

Річ не велика — розкупити 1,400 примірників кождому Українцеви потрібної книжки.

Ціна тепер знижена на 50 центів, отже кождий навіть хто має вже який календар, може собі його купити.

Се не жертва. За 50 центів кождий дістане календар, **який поправді є богатою змістом і дуже цікавою книжкою, що буде вартною не тільки сього року але на довгі роки.**

Отже нехай кождий Українець або Українка в Злучених Державах і в Канаді, що вміє читати і цікавиться боротьбою рідного краю, купить собі ту книгу за 50 центів.

Нехай зараз вишле 50 центів до Свободи, а певно буде вдоволений з книжки і з того діла, що своєю невеликою сумою **поміг товариству Просвіта у Львові дальше продовжати видавництва для наших братів і сестер в Галичині.**

Купуйте зараз для себе і для других!

Аґітуйте серед знакомих!

Подбайте, аби до місяця розкуплено 1,400 сконфіскованих Польщею українських календарів, та щоб до двох місяців ті гроші вже були у Львові, і щоби Просвіта знова піднеслась по польськім ударі і відновила видавництва!

Щоби наші читачі могли як слід оцінити, що варта календар Просвіти на 1922 рік **не яко календар але яко добра і цікава книжка,** подаємо отсе його складний зміст.

ЩО Є В КАЛЄНДАРІ ПРОСВІТИ НА 1922 РІК?

Астрономічний календар. Церковний календар. Табельний календар. Календарікум. Ловецький календар. Каліндар вагітности худоби.

Пісні і гимни: Шевченко—Кошиць: Заповіт. Чубинський — Вербицький: Ще не вмерла Україна. Франко—Січинський: Не пора. Вороний—Ярославенко: За Україну. — Сміло, други. Франко — —Який то вітер. (Народня пісня): Гей, не дивуйтесь, Колесса—Вахнянин: Шалійте, шалійте. Кучинський—М. Г.: Ой, та зажурились. — Ви жертвою. К. Щ.: Наш прапор (стаття). — Які народи живуть в Европі і кілько їх.

Земля у вселенній. Вселенна й історія нашої землі: Іван Раковський: Земля у вселенній. Іван Раковський: Вселенна. Іван ЗРковський: Історія нашої землі. Іван Франко: Земле (вірш).

Красне письменство: Роман Купчинський: Гаданчам (вірш). Клим Поліщук: „Воєнко" (оповідання). Ю. Будяк: Веселий марш (вірш). В. К.: Сотник Черник (оповідання). О. Кобилянська: Лісова мати (нарис). Іван Франко: Новітні гайдамаки. Юра Шкрумеляк: Пребагата наша земле (вірш). Юра Шкрумеляк: Великий Сон (вірш).

Старі й нові держави: Мирон Кордуба: Головні держави світа. Мирон Кордуба: Нові держави в Европі і Азії. М. Стрільчук: Занадто вже! (вірш).

Боротьба з неграмотністю. Що треба читати? Михайло Галущинський: Боротьба з неграмотністю. Іван Франко: Коли неправда люта (вірш). Михайло Галущинський: Що треба читати? Іван Франко: Будь готовим (вірш).

З історії української літератури: Л. Білецький: Українська народня поезія. П. Грабовський: Уперед! (вірш). Б. Грінченко: Прийде день (вірш). Л. Білецький: Нариси з нової української літератури. С. Ярченський: Гимн (вірш).

Щож нам робити? Остап Луцький: Щож нам робити? (Кілька слів про громадське і національно-державне виховання сільської молоді).

З минулого у сучасного: В. Г.: Торгоєля на Україні в давних часах. Василь Пачовський: Підкарпатська Україна. Холмщак: Холмщина і Волинь.

Наше військо: Д. П—в: Українська Галицька Армія. В. К—ський: Київські Січові Стрільці. Леся Українка: Слово (вірш). О. Вервиволя: Тюрма за волю.

Революційний рух на Заході: Микола Чурило: Англія. Микола Чурило: Ірляндія. Микола Чурило: Франція. Микола Чурило: Німеччина. Микола Чурило: Австрія. Микола Чурило: Італія. — Словник найважнійших малозрозумілих слів. — Важнійші мови світа й скілько людей якою мовою говорить.

Народне господарство: Юліян Піпаликовський: Чи є місце на кольоністів з Заходу у Східній Галичині? М. М.: Про гроші.

Метричні міри: Корнило Целевич: Метричні міри: І. Міри довжини. II. Міри поверхні. III. Міри обєму. — Инші метричні міри. Корнило Целевич: Таблиця І. (для заміни моргів на гектари). Таблиця II. для обчислення обєму круглого дерева). М. Левицький: Десять заповідей матерям. М. Г.: Відбудова церков. Осип Галинський: Інвалиди.

Боротьба за волю: Д. Долинський: Боротьба за волю: І. Спроби громадського обєднання. II. Риський мир. III. Східна Галичина. IV. Велика Хартія. — Посмертні згадки. Семен Демидчук: Адреси до Америки.

Інформаційні звістки: Адвокати України. Лікарі України. Українські рем'існики, купці й промисловці.

* * *

Ще треба додати, що календар є **ілюстрований** новими ілюстраціями з Галичини і обіймає 248 сторін великої вісімки, отже се є книжка, якої ніде ніхто не міг би дістати за таку низку ціну як 50 центів, а з **пересилкою за 55 центів.**

Тож купуйте її і ширіть між знакомими.

Замовлення посилайте до „Свободи".

Ю. Будяк.

ТРИ ЕТЮДИ.

Чи вам знайома така картина:
Село. Жарище. Садочок; тин.
Сидить по пояс в багнї дитина,
Струпи на вухах, у чирьках спина—
Батьки голодних десятеро син. —

Чи вам траплялась така картина?
Ішли-блукали голодні свині —
Чи-ж їх годує коли харпак? —
Ловленько вдвох вилились у тій рядниці,
Що мати слала сидять дитині...
Батьки вернулись — найшли кістяк.

— —

Чи вам знайомі таки етюди:
Хатина. Вечір. Лущить мороз.
За піччю мати, немов що студить;
Зажмурені діти вилились в груди...
На очіх краплі заревлих сльоз...

Чи вам відомі такі етюди?
Мороз погрався, чи втішив голод?
Та їх більшо — усе сіно:
Старі, середні, дрібненька молодь...
Немов великий спустився молот,
Сплескав їх тіло, затер їм...

— —

Чи вам знайомі такі малюнки:
Сибір. Безлюдє. Далека путь.
Лежать на рейках змії-чугунки
І скот, і люди, і діти в клунки...
Які картини!... Чи ви їх знали?

КОНТРОЛЯ.

Дня 5. червня 1922, ми низшепідписані з рамени установ, які заступаємо, перевели докладну контролю всіх книг приходів і розходів, що відносяться до ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ, зреалізованої фінансовим відділом Представництва Західно-Української Народної Републики в Вашінґтоні, Д. К., і ствердили осьцо:

До дня 5. червня 1922 вплинуло на Позичку	**$110,747.00**
Відіслано на руки д-ра Е. Петрушевича	**$72,649,40**
На чековій книжці було	**21.602,39**
Видатки за цілий час істнования Представництва: платні урядників, офіс, меблі, рент, світло, опал, канцилярійні прибори, друки, стемпси, подорожі, телеґрами, телефон і т. п.	**16,495,21**
	$110,747,00

Разом з цим зазначуємо, що пан др. Лука Мишуга, голова Представництва, на якім одночасно спочиває ввесь тягар діловодства також і фінансового відділу, з найбільшою чемністю і готовістю предложив нам всі книги, рахунки та посвідки та давав точні і вповні вдоволяючі відповіди на всі запити, потверджуючи все подрібними писменними доказами. Підчас нашої контролі заявляв він кілька разів: „Панове, я радбы, щоб контроля була якнайстрогіша, бо тоді я буду спокійний, що мене ніхто не буде підозрівати, а ті, що дали на Позичку будуть знати, що їх гріш не змарновано а зужито на призначену ціль".

Ми вийшли від пана д-ра Мишуги глубоко переконані, що якби всі збирачі народного гроша були так сумлінно поступали як др. Мишуга, тоді наші українські робітники за той самий час булиби зложили на Позичку Національної Оборони не сто тисяч а що найменше один міліон долярів.

Пітсбурґ, Па., 15. червня, 1922.

КОНТРОЛЬОРИ:

Свящ. др. Микола Копачук, за укр. прав. діецезію.

Іван Бунґар, за „Народну Поміч".

СХІДНІ ГРАНИЦІ ПОЛЬЩІ НА ҐЕНУЕНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В НЕПЛАТНІМ ОСВІТЛЕННЮ.

Львів, 27. мая, 1922.

Щойно поволі вилазить шило з мішка. Виясняється, чому польська преса в один тон писала про успіхи дипльоматичних заходів Скірмунта в Ґенуї.

Польська газета „Курер Львовскі" з 26. мая с. р. пише:

„Газети т. зв. народові, що так ірітуються на висилку коштом держави до Ґенуї дневникарів „не-народових" (Еренберґа, Познера, Рознера і Бопре), може поінформують своїх читачів, що також „власні" депеші „Ґазети Варшавскої", „Пораннеґо" і ін. заплачені державою. А п. Таргоньскі, управитель пресового бюра при міністерстві заграничних справ, якщо був би меньше дискретний, міг би може сказати, чи плачено тільки за депеші".

Вимовні інформації. Ціле освітленнє заходів польської дипльоматії заплачене державою. За славословленнє Скірмунта взяли заплату і праві і ліві публіцисти.

„Курер Львовскі" про сі успіхи пише:

„Білянс ґенуенської конференції загалом убогий, а для Польщі зокрема некорисний, якщо візьметься під увагу цілість політичних подій, звязаних посередно чи безпосередно з конференцією. П. Скірмунт взявся до приготовання конференції з окремим розмахом: „забезпечився" на північ і полудні, тобто у малої антанти і балтійських держав, а відтак поїхав перед конференцією до Парижа і Лондону, щоб підготовити ґрунт для визнання наших східних границь.

„Ніхто не ожидав від ґенуенської конференції великих успіхів на полі господарської відбудови Европи, а головно Росії. Що руйнувалося основно протягом ряду літ, не можна відбудувати протягом місяців. Лекше було знищити Росію, як відбудувати. Тому Польща привязувала вагу до ґенуенської конференції, бо сподівалася позитивного поладнання при тій нагоді політичних справ, в першій мірі санкцій для своїх східних границь. В цім ріжнилося становище Польщі від Франції, для якої найліпшим вислідом взагалі здавався неґативний вислід, чим і скінчилося.

„Господарська відбудова східної Европи вимагала безоглядної попередної стабілізації політичних відносин, тобто визнання ризького договору, бо годі завести господарський лад там, де зі становища міжнародного — не має політичного ладу. Міжтим як скінчилася акція наших дипльоматів на Заході відносно визнання наших східних границь? Ми понесли на цім полі повну поражку, так, що справа сьогодня стоїть гірше, ніж перед шести місяцями. Відома річ, що п. Скірмунт говорив перед Ґенуєю про наші границі в Парижі і Лондоні. В одній і другій столиці збуто його чемними загальниками, що зовсім не перешкодило поширюванню півофіціяльних поголосок, що справа наших східних границь стоїть знаменито". П. Скірмунт, захоплений своїми успіхами, виклав перед Ґенуєю ноту до головних держав і покликуючись на § 87 версайського договору, просив о визнання наших східних границь. На цю ноту відповіла Франція дуже прихильно, коли ходить о... слова, а що вже торкається самого визнання границь, обіцяла... порозумітися зі союзниками. Ще гірша відповідь Англії, бо вона тільки потвердила доручення нота польського уряду.

„Отже ноти п. Скірмунта до головних держав були не тільки невдатні і без вислідy, а є вони ще й нечуваною дипльоматичною похибкою. Таких нот не висилається без певности прихильної відповіди.

„П. Скірмунт сам, з власної ініціятиви, без нічийого напору, видобув на дневний порядок справу § 87 версайського договору, який признає великодержавам право позивати на наші східні границі. П. Скірмунт стрілив легкодушно в пліт, дістав науку навіть з боку Франції і дав Лойдови Джорджеви моральне право підчас ґенуенської конференції говорити, що всі границі між Балтиком і Чорним морем ожидають унормовання. Немов для підчеркненя цеї справи Лойд Джордж відновив справу Східної Галичини і Литви на конференції запрошуючих держав, яка передала її політичній підкомісії, а коли ця підкомісія зрезигнувала з розглядування цеї справи, ми відітхнули свобідно і визнали це за „величезний успіх" польської дипльоматії. Розпочали акцію в напрямі позитивного визнання наших східних границь — а вкінці признали за щастя, що цеї справи взагалі не розглядувано. Таких успіхів можемо бажати тільки нашим ворогам.

„Отже на тлі ґенуенської конференції справа визнання наших границь не тільки не посунулася вперед, а навпаки — нота Скірмунта її забагнила і заострила, бо через фатальну польську ініціятиву зробила її актуальною до якогонебудь розглядування".

Дальше автор статті (кореспондент з Варшави) говорить про німецько-російський договір в Рапалло, називаючи його прямо смертельно небезпечним для Польщі. Фінляндський сойм не ратифікував варшавського договору, наслідком чого упав міністер загр. справ Гольті (прихильник Польщі), Латвія і Естонія заховуються таємниче — і можна ожидати з їх боку несподіванок. Під тягарем договору в Рапалло розлітається балтійська антанта.

КРАЄВИЙ КАЛЄНДАР ПРОСВІТА на 1922 рік
Ціна тільки 55 центів з пересилкою.
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

З ВЕРШИН І НИЗИН
збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі щоковини". У біографії нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в полотняній оправі $3.40.
Замовлення посилайте на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ОГЛЯД ЧАСОПИСИ.

(З канад. „Українського Голосу").

„З морального розкладу"

Один український старокраєвий часопис завів у себе сталу рубрику під заголовком „З морального розкладу". В сій рубриці нотує яркі випадки деморалізації серед Поляків з т. зв. „висших сфер". Коли ся рубрика має якусь ціль, то хиба тільки сю, щоби доказати, що Польща є перед упадком. І треба признати, що свою ціль ся рубрика вповні осягає. Рубрика є переповнена примірами крайної деморалізації самих верхів польської нації, а кожда нація, яку п ровадять здеморалізовані люди, завсігди падала. На се має історія доказів аж за богато.

Однакож підчас того, як ми тішимося, що наш ворог, Польща, котиться до загибели, нам Українцям, не зашкодилоб оглянутися і на свої задні колеса, чи ми. Боже борони, не жемо вслід за Поляками також до загибелі. Нам треба вважати щоби не повторилося ще раз се, про що Шевченко говорив у „Посланію": „Польща впала тай вас роздавила!"

Чи богато кращий моральний стан Українців від морального стану Поляків?

Нам може скажуть, що таке питанне ставити н е на часі і непатріотично. Однакож ми рішаємося заризикувати....

Польща є в стадії морального розкладу. Польщі грозить через те упадок! Гаразд! Наше положенне о стільки відмінне від положення Поляків, що як нація, більше упасти не можемо. Голий розбою не боїться. Не маємо своєї держави, отже й не маємо потреби гриятися можливостию її упадку. Але ми хочемо збудувати свою державу! А коли моральний розклад збудовану державу може зруйнувати, то о скільки висшим має бути наш моральний стан, щоби ми могли свою державу збудувати?!

Деж є признаки нашої великої моральної висшости понад Поляками? Як є вони десь, то бодай в Канаді вони не дуже видомі. Відай нема їх занадто богатні.

Але впадатоь нам в Канаді в очи деякі немиді признаки, коли вже не такого самого морального розкладу, який є у Поляків, то в кождім разі чогось дуже зближеного до него. Закривати на се очі — нема що, бо як не скажемо с обі правди в очи, то ніколи лиха не направимо, тільки дальше будемо падати.

Тішитися, що Польща морально розкладаєся — для завзятого Українця є дуже мило. Але як ми. пояснимо такий факт, що серед Українців є люди, що явно провадять серед свого народу зрадницьку роботу в інтересі Польщі? Як маємо витолкувати поступованне Жакова, Твердохліба і тих, що за Юдині гроші виписували у віденській „Україні" найогиднійші свиньства (делікатнійшого слова на се не знаємо) на український національний визвольний рух? Чи Польща підчас свого морального розкладу виродукувала щось більше нікчемного?

Чи маємо дурити себе, що ми стоїмо морально висше від Поляків, тоді як навіть наші визначні вчені, письменники та політики, позичивши лиця й Бриська, формально лижуть руки большевицьким катам України, хоч в душі вірять, що тим належиться суха гиляка? Чи се маємо вважати за висший моральний стан, коли такі люди з розмислом промовчують злочини московських узурпаторів на Україні, а лаючи Петлюру, прикидаються начеб нічого не знали про рижський договір?

Полова мораль є пробним каменем громадської моралі. Хто не має на стільки сили, щоби додержати віри особі противного пола, від того годі сподіватися, щоби додержав віру своїй громаді, свому народови. Хто дивиться на особи противного пола, тільки як на середник заспокоювання своїх пристрастий, то годі сподіватися від него, що не буде старатися використати громаду для своєї особистої вигоди.

А як стоїть у нас полова мораль? Взірцем полової моралі в Галичині була мораль Поляків. Взірцем полової моралі на Великій Україні була мораль Москалів. Але як мораль Поляків, так і мораль Москалів належуть до самих найнизших в світі. Хоч панщина в Галичині вже давно минула, польський пан доси вважає за своє право взяти собі до двора на ночь кожду дівчину з села, яка йому сподобаєся. А про мораль Москалів найкраще поняття можна виробити собі з того, що там навіть є секти, які вважають за висший степень молитви те, що цілий світ вважає за безсоромну розпусту.

Маючи таких учителів моральности, український селянин не міг далеко від них втечи, а тим більше не міг сего зробити інтелігент, який прецінь був навіть приневолений брати їх собі за взірець. Колиж до сего ще додати модне в Европі лжі інтелігенціях релігійне безвірство, а спеціяльно віру в те, що нема гріха, і що стільки людина має щастя, скільки його в житті потрафить для себе найти, то й маємо повний образ моральної безодні, в якій наша інтелігенція виховуєся.

Так було до війни. Тепер — ще гірше.

Від часу до часу доходить до нас до Канади сатирично-гумористичний, чи який він там є, журнал „Будяк". В нім бачимо взірці модерного галицького гумору і модерної штуки. І приглядаючися тим оказам, мусимо нераз за голову ловитися, що Українці аж до такого морального занепаду дійшли. Як можуть піднести народ люди, що в таким сосі находять смак, хиба один Господь знає. Ось взірець „штуки": З голого тіла женщини видно тільки прикучувшу задну часть, а в сю часть зміряє якийсь чортик вилами. І що се має значити? Що за вдоволенне є для когось в такім рисунку?

Надіслано нам один студентський збірник. Крім взірців української літератури є там ілюстрації нових творів української штуки. Між ними фотографія твору молодого скульптора (різьбяра): Фігура представляюча голе тіло жінки — без голови, без рук і без ніг низше колін. От в чім наш молодий артист-різьбяр бачить есенцію краси!

В „Українських Щоденних Вістях" якийсь кореспондент того часопису з Праги критикує українську еміграцію в Чехословаччині та Австрії і між иншим наводить цвітки „гумору" зі студентського сатирично-гумористичного часопису „Новий Віхоть". Повторячи тут сі цвітки не маємо відваги, бо і соромно і небезпечно — закон не позволяє на оголошуванне друком порнографічних писань, а „гумор" з („Нового Віхтя" се якраз найчистійша порнографія (безвстидна писанина). Кореспондент „Українських Щоденних Вістях" справедливо завважує з сеї нагоди, що „перед нами грядущий хам, що живе тільки шлунком та похотями". Однакож кореспондент молиться, як проти сего грядущого хама ставить як „високу моральну силу" якийсь „молодий галицький соціялізм", чи радше комунізм, коли звісна річ є, що якраз соціялізм, старий чи молодий, чи комунізм виступаючи з найбільшим завзяттєм проти релігії, ломить саму основу моральности. Вистарчить взяти на увагу Росію, де комуністи є панами життя і смерти. До чого допровадили комуністи моральність в Росії, про се дає поняття от хоч би отсей уривок зі статті в комуністичній „Херсонській Трибуні":

„Діточа проституція, котра передше була нечуваним явищем, тепер зробилася звичайним нормальним злом, яке розширилося не лише в діточих приютах, але також і в школах. З 5,300 дівчат в приютах Херсонської губернії показалося, що 4,100 є проститутками, що дає неймовірно величезний, бо 88 процент із всіх дівчат, що находяться в приютах. Вік дітий 9-до 13 літ".

А російський письменник Амфітеатров оповідає, що в Петрограді в часі, коли цілим виховавчим апаратом руководила жінка Зіновева, Злата Ліліна, в однім дівочім приюті із 150 дівчат знайшлося лише дві невинні, а 50 до 75 процент були заражені венеричними хоробами. Се мова про дівчат в віці від 8 до 13 літ.. Оттаке є комуністичне моральне виховання дітий! А що є між старшими, то вже краще і не згадувати.

Як на соціялізм так і на моральни поли комуністи тільки допровадили до абсурду всякі дивоглядні і неперетравлені теорії і не більша доза тих теорій, тільки тверезa думка, досвід попередних поколінь може бути ліком не лиха, що нищать нині людство!

Преса, штука і література є найпевнійшими відбитками морального стану даного-народу. Висше вичислені приміри доказують, що й український нарід є на дорозі морального розкладу, коли взагалі є у него щось до розкладання. Отже не зацитькуймо себе тим, що тільки у Поляків провадиться моральний розклад. Уважаймо й на те, що є в нас. Як маємо рубрику „З морального розкладу" Польщі, то не менше потрібно нам рубрики для бичування морального розкладу серед себе самих. Щоби це було причини казати про нас, що „бачимо чуже під лісом, а свого не бачимо під носом".

НЮАРК! ВІЧЕ!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25. ЧЕРВНЯ 1922

відбудесть для Українців в Нюарку і околиці

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

в гали на розі Broome St. і So. Orange Ave. в справі помочи голодуючим Українцям в російській Україні.

Понад 16 мілионів людий на Україні голодує, 6 мілионів з них умирає з голоду і пошестий. Се найбільше нещастя, яке досі впало на наш рідний край, який зове нас до найскорщої і найбільшої помочі. Тому зовемо усіх Українців з околиці і міста Нюарку, щоби прийшли на се віче і подали від себе сю поміч, як також уложили плян підняття запомоги між Американцями в Нюарку і околиці. На вічу будуть промовляти спеціяльні бесідники, назначені Окружним Комітетом міста Ню Йорку помочі голодуючим на Україні. Початок о годині 2. попол.

Комітет Злучених Товариств
43-44 **Помочі Україн.**

CLEVELAND, O.

Запрошується отсею дорогою до численної участи всіх щирих Українців на

ВСЕНАРОДНЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

яке відбудеться

В НЕДІЛЮ, 25 ЧЕРВНЯ Б. Р.

в Укр. Нар. Домі при Вест 14-та ул. Початок віча о годині 5-ій пополудни. На вічу буде промовляв о. Н. Струтинський з Youngstown, O. і місцеві бесідники. 44

Ліга Вільної Українін.

BOSTON, MASS.

Отсим повідомляється, що мітинг школи на 80 Leverett St. відбудеться в вівторок, 27. червня, о годині 7.30 вечером на шкільній гали. Суть дуже важні справи до полагодженя: школа, хор, дитемонстрація. Задля того всіх чесних громадян запрашається.

ЗА ШКІЛЬНИЙ УРЯД:
Теодор Магалис, секретар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ВАЖКЕ ПОЛОЖЕННЄ НІМЕЦЬКОЇ НАУКИ

Віденська „Нає Фр. Пресеє" містить статтю Фр. Лева, в якій автор звертає увагу на катастрофічний стан німецької науки, головно через важке положення друкарської справи, видавництв, бібліотек і т. и. Для зазнакомленя наших читачів даємо тут головніші виписки зі статті, які відносяться до видавництв, книгарства, бібліотек і друкарської справи.

„...У Німеччині повстало під протекторатом одного з міністерств „Товариство потреби німецької науки", яке подає такі деталі теперішного стану умового життя в Німеччині:

Справа друкарська. Перед війною Німеччина продукувала майже 40% всесвітної наукової літературиг Тепер Німеччина не в стані видрукувати навіть найважніші твори своїх учених, головно через великі коштa друку і паперу. Головні наукові часописи світової слави, медичні, математичні і економічні, майже цілком не видають. Наукові праці першорядної вартости не можуть побачити денного світла, бо великі кошти відстрашують видавців від видавання, тому що на такі видання нема попиту. За один том математичного твору пр. видавець жадає від автора 300.000 мн. додатку (не навпаки...), бо немає певности, чи книжка розійдеться. І розуміється, учений не може дати такого додатку, от і книжка не виходить.

Бібліотеки. Надзвичайно важке положення бібліотек всіх типів, почавши від наукових, а скінчивши на звичайних народних, викликане війною і її наслідками. Бібліотеки не доповняються новими виданнями, не мають спромоги пренумерувати наукових часописів, особливо заграничних, а відомо, що вони є якраз головним нервом наукової продукції. В 1914 р. 30 німецьких університетських бібліотек мали 6.000 заграничних часописів, а сьогодня дрокує 5.000 часописий. Треба зважити, що в німецьких бібліотеках є велика перерва від 1914 до 1921 р., в якому то часі не придбано ані одної заграничної книжки, через війну, а опісля через валютні відносини. Не малу позицію в буджеті бібліотек становить також консервація книжок. Все те вимагає великанських вкладів, за які тепер дуже тяжко".

Коли порівнати се з нашими відносинами, то можна завважити такий самий стан на всіх полях нашого духового життя, з тою хиба лише ріжницею, що ніхто собі сим не ломить голови.

СЕ ВІТАМІНИ ЩО ПОТРЕБУЄТЕ

Держіть відпорні сили в тілі сильними і живими. Ви навіть несмаєте обійтись без масла, сметани, молока або салат з оливою, Ви уважаєте їх необхідними в дієті і добрими кождого дня в році. Подібно тисячі уживають.

SCOTT'S EMULSION

ПОСІДАЮЧИЙ НАЙЧИСТІШИЙ ВІТАМІНОВИЙ РИБЯЧИЙ ОЛІЙ

для підмоги держання сильного і живого тіла протягом року. Він є вдоволяючо зміцняючий корм, який посідає складники

далеко богатші в відбудові здоровля вітаміни А ніж яка-небудь друга форма товщів не виключаючи масла.

Купіть Scott's Emulsion днесь. Трошки сього посідаючого вітаміну зміцняючого корму денно, регулярно, помагає держати сильну і живу відпорність. 22-10

ПОЛЬСЬКИЙ КЛИР ДО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ

Недавно вніс посол Дашиньскі інтерпеляцію в польській соймі з приводу „неслиханих грубяньств", яких допускається польський клир в своїх письмах до польського уряду". Дашиньскі навів в цілости оно письмо польського духовенства, в якім воно домагається заплати за статистичні витяги, і в якім саме є чимало таких „грубяньств".

„Всяка голота з „домовим викштальценем" — пишуть ксьондзи в письмі до уряду — дірвалася до державного жолоба й забирається до переслідування костела і клиру".

„Така несправедливість певно не вийде на здоровля Польщі, навпаки історична Немезіс стягне на соціялістичну, безбожну Польщу кару, бо бляга і блїхтр не довго попалачує. Соціялістична голота і всіляскі підурядничини, народні учителі, робітники і т. п. побирають великі платні, підчас коли клир терпить немилосердні переслідування. Польський уряд є дайдацький (підчеркнення „Дз. Людового"), бо поповнює злочин і несправедливість на католицькім костелі, тому клир в Малопольщі не може попирати такого правительства, до якого ніхто, шануючий свою честь, не може мати довіря. — Ціла Малопольща просякнула ненавистю до тої банди урядників без чести й віри у Варшаві. Ми тут переконані, що у Варшаві урядують самі злодії, обманці, цигани і паскарі. Статистичних витягів абсолютно не будемо писати ні посилати. Ми всі що до того порозумілися. Коли польський уряд не має чести і складається з самої голоти, (підчеркнення „Дз. Людового"), а до того ще обкрадає клир з його малої платні, ми мусіли зайняти вороже становище супроти ганебного становища, яке зайняв подлий польський уряд супроти свого клиру".

„Польща скрутить карк і чорти її вхоплять, коли в Варшаві далі будуть панувати такі виносини. На Вавель короля католика! — то одинокий клич уздоровленя зганґрированої Польщі".

Підписані під тим посланієм: Кс. Юзеф Келковскі, Г. Шмуляковскі, кс. А. Єловецкі і кс. Войталіньскі (зі Станиславова, Перемишла і Львова).

ФОНД СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Через „Свободу").

Михайло Дмитрів з Baltimore, Md. прислав	$13.50

Зложили: Кузик Семен $4.00; Шулка Григорій $2.00; Дмитрів Михайло, Потирай Стефан, Іваків Олекса, Марамаш Петро, Хриншин Андрій і Примак Йосиф по $1.00; Байда Василь, Грен Сильвестер і Ладна Ігнатій по 50 цит.

ФОНД ІНВАЛІДІВ.

(Через „Свободу").

Блажій Грень з Baltimore, Md. прислав	$6.00

Зложили: Сименків Йосиф $2.00; Грен Блажій, Байда Василь, Тома Василь і Сметана Яким по $1.00.

УВАГА! БЕЙОН, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ. УВАГА!

Укр. Тов. Спів. Др. Кружок Боян при церкві Усп. Пр. Діви Марії, відограє велике представленне

ДУШОГУБКА

драма в 4-ох діях, Т. Грушевського

В СУБОТУ, 24. ЧЕРВНЯ 1922

в церковній гали на 24 E. 25th Street.

По представленню новозорганізований мужеський хор відспіває кілька пісень як: Чом так скрито, Крилець і др. Режісер А. К. Початок точно о годині 7. вечер. Вступ 25ц., для дітий 15ц. Проситься всіх о численну участь.

144 **КОМІТЕТ.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

В. Білинський.

ТЮРЕМНІ СПОГАДИ.

(Конець).

(7)

Одного вечера страшні кати зайшли були і до моєї кімнати. Щось дуже горяче запекло було мене коло серця при їхній появі. До нас ввійшов помічник з комендантом карательного відділу і кількома збройними Китайцями. Всі ми, білі мов полотно, посхаплювалися на рівні ноги і неначе поприлипали до стіни. Помічник коменданта викликав одного купця, мойого сусіда, що спав коло мене і приказав йому негайно збіратися. Чорнявий, кучерявий, середнього росту, затрусився він, закрутився на місци і в перший мент забув, де він і що з ним? Поспитав автоматично куди його кличуть? Коли почув грізьне: „На кладбище!" — наглоосвідомив собі сердега своє роспучливе положенне, заплакав, і як довгий, повалився в ноги комендантови карательного відділу. Цей одштовхнув ногою це „буржуазне болото", а Хінці виволікли його з нашої кімнати. Серед плачу і роздираючих душу мольб щез за тюремною брамою. Тут чекало на його 12 душ, таких як він жертв, взятих з другої тюрми, з т. зв. арештантських рот і всіх їх 13 повели на цвинтар. Довго вивжався мені мій нещасний сусід, а ще навіть і на волі вчувалися мені його жалі-скарги на свою долю, що забрала була його від жінки і четверо дітей і без потреби кинула в могилу.

Посеред цих звірських тюремних оргій комуністів, появилися вони арештанти, що з призирством гляділи на комуністичні катування. Одним з таких героїв був матрос чорноморської фльоти, свідомий Українець, що з одної повстанчої групипопав в більшевицький полон. Біляявий, високий ростом, міцно збудований, викликував він враження здорового, добре виплеканого дуба. Здоровлям так і було від його. Постійно лаяв комуністів і предсказував їм неминучий кінець. При тому був певний своєї близької смерти, якої й не боявся, бо життя своє — як сам говорив — проміняв за кілька десяткіт комуністів. Яко повстанець пустив їх „в підземну чека", як сам сміявся. Зате дібралися були більшевики і до його. Повели їх двох Роскazували пізніще, що був веселий і навіть підбадьорував свойого сумовитого товариша. На цвинтари сталася з ним маленька пригода: Пятьох червоноармейців тричі давали в його сальву, заки повалився на землю. За кожною сальвою сварився з ними, що їм швидче котів лупить, а не з крісами воювати. Червоноармейці збентежилися так, що й не захотіли добивать його ще живого. Доперва комендант їхній добив його револьвером.

Визволення.

Тимчасом бойовий фронт підійшов так близько під Полтаву так, що ми виразно чули тук канонади. Від 8 години вечера ціла Полтава попадала в мертвецький сон, перериваний довільними вистрілами вартових по улицях і тарахкованнями возів вибирающихся з міста більшевиків. Ніхто з звичайних смертників не смів показатися на улици від 8. год. вечера до 6 рана. Місто проголошено було на осадному положенню. Горячка непевности мучила всіх, а переміна влади уносилася в повітрі. З газет довідалися ми, що українські війска підсунулися під сам Київ. Виходило, що здавлено було більшевиків з двох сторін. Не дурно Троцький мов несамовитий кидався по лінії Київ-Полтава-Харків. Та це не помагало нічого.

Ми, арештанти, з хвилі на хвилю чекали кінця своїх мук. В один такий день зайшов був до нас комендант обох тюрем Немоєвський, Українець, лівий соціяліст-революціонер, що стояв на комуністичній плятформі. Щоб мати позірну, бодай звязь з українським громадянством міста Полтави, доручили були йому комуністи цю посаду. Впливу ніякого він на долю арештантів мати не міг, бо мусів видавати їх тому, хто зажадав їх од його. В останні дни політичних змішало, бо за півтора тижня біля півсотні пущено їх на той світ. Комендант цей потішивмене і иньших політичних тим, що приобіцяв в критичну хвилю, колиб чека наглоопікувала місто і при своїй втечі хотіла нас убити, не допустить до цього. Повіривши тому, успокоївся я троха. В ночи заснув навіть твердо. Збудив мене великий рух і крик на тюремному подвірю, на якому мавсь ще багато якихсь темних фігур. В кімнаті пояснили мені, що комендант випускає на волю всіх політичних, що у місто увірвалися козаки, що чека втекла а на улицях йде бій. І справді, крісова і кулеметна стрілянина сильно долітала до мене. Темні фігури на подвірю, це політичні арештанти, яких Немоєвські звав в канцелярію. Швидко завізвано туди й мене. В канцелярії зтурмованим пре-спіхомроздавано викликаним вязням пропустки і наказувано тікати на всі чотири... Звертали при тому увагу, щоб не попадаться в руки військових, а обережно скриватися по домах. В поспіху пояснив мені Немоєвський, що недавно пригальпував візником зі стації, де був на засіданню чека. Чека постановила ще тої ночі при своїй втечі з міста, післати в тюрму карательний відділ зі скорострілами, і бозстріляти всіх політичних. Наглий одначе наскік денікінської патрулі перешкодив цим мордам. А що він не хоче допустити до цього божевільства, то на свою одповідальність випускає політичних.

І не счувся я, коли опинився за тюремними воротами. До ранку переночував я в якомусь городі під тином. Довго прислухувався тут стрілянині, аж вона зовсім притихла. Таким чином 3. липня був я на волі, проживши місяць, бо з 2. червня, страшні муки поміж життям а смертю. В наслідок оставили вони по собі надмірну нервовість і подекуди сиві волоски на голові. І то на трійцятому році життя!

В день показалося, що Денікінці відступили, а комуністи опять зайняли місто, в якому протрималися ще пів місяця. За самовільний випуск арештантів Немоєвського арештовано. Від нехибної смерти Чека спас його Короленко. За випущеними шукали, а кого знайшли, арештували і судили по свойому. Декого розстріляли, а декого відіслали в глуб Росії.

Що до мене, то до цілковитої втечі комуністів переховувався я у учителя Кубанця. Жив він у одної бабусі, що кватирувала поміж жидами. Тут було найбезпечнійше, бо жиди, це найльояльнійший елемент для комуністів.

Коли згадую тепер все те, що бачив і пережив в комуністичних кіттях, так здається мені воно зараз якимсь сном, а не дійсністю. Була це одначе дійсність, якою мучаться зараз сотки тисячів на Великій Україні, а ще більше погинуло од неї в страшних муках. В своїх спогадах, змальованих може скупими, зате вірними фарбами, старався я фотографувати голу дійсність, і регіструвати наґі факти. Коли було так тому три роки взад, то зараз на Великій Україні є тисячу разів гірше. Вірю одначе, що московсько-комуністична тюрма освідомить українські народні маси і збудить в них силу, потрібну до збудування своєї національної держави.

Калуш, 24. мая, 1922.

КОНЦЕРТ

на дохід українських інвалідів у старім краю.

Заходом української громади в Джерзи Сити, Н. Дж.

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 25. ЧЕРВНЯ 1922 Р., О ГОДИНІ 8-мій ВЕЧЕР,

в салі DICKINSON HIGH SCHOOL,

cor. Newark and Palisade Avenues, Jersey City, N. J.

МУЗИКАЛЬНО-ВОКАЛЬНИЙ КОНЦЕРТ

У тім концерті беруть участь: діточий, мішаний і мужеський хор Укр. Нар. Дому та артисти-солісти: проф. М. Едельман, Марія Корінь, І. Палажій, Віра Стеткевич, Осип Д. Стеткевич і инші. Ціла програма складається з 12 дібраних точок.

Весь дохід з того концерту призначується на потреби наших старокраєвих вояків-героїв, котрі стратили своє здоровле або окалічили в обороні нашої спільної вітчини.

Ціна білетів: $1.00, 75 цнт. і 50 цнт.

Просимо розкупити всі 2.000 білетів і прийти конечно на означений час!

Ліга амер. горожан і ветеранів усесвітної війни українського роду.

РОЗБІЙНИК КАРМЕЛЮК 2.40

ІСТОРИЧНИЙ РОМАН

в 6-ох томах, Мих. П. Старицького

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

НАЙСВЯТШИЙ ПРЕСТОЛ І СОВІТСЬКА РОСІЯ

З приводу найновішої ноти папи заслугує стаття паризького французького дневника „Таме" а 3 дня 2. мая н. р. на увагу як причинок до взаємин між Ватиканом а сучасною Росією.

Читаємо там:

Ватикан заходиться біля того, щоби сучасне положення в совітській Росії, де в наслідок революції упала досьогочасна цезаро-папська влада а положення російського духовенства ослабилося в наслідок націоналізації духовних дібр використати для злуки грецько і римської церкви. Це уже завважено в Генуї, що генуєнський архиєпископ на сніданню у короля так оживедно розмовляв з Чичерином. Рівночасно провідник італійської католицької партії поплярів піднявся у рядах делеґацій кроків в напрямі порозуміння зі совітським урядом.

Виходючи з теольоґічного становища зєднення православної церкви з римською не представляє під теперішню пору надто великих труднощів, бож римська церква уже кількратно, як прим. з унятами в Галичині і на Україні, як також в ріжнородних церквах Сходу визнала національний обряд і літургію. Головну трудність уявляє собою визнання догми непомильности папи і підпорядковання папському престолови.

Тепер старається Ватикан о скільки можливо поширити область унїятського обряду. Душею цеї пропаганди є митрополит греко-унїятської церкви у Львові Шептицький, якого підпомагає папський нунцій в Празі монсіньор Мікара. Уже безпосередно по заведенню влади большевиків почав Ватикан працю в тому напрямі. І так вже дня 1. грудня 1917 р. скликано в Римі конґреґацію орієнтальних церков, яка замінила досьогочасний відділ пропаганди віри в справжнє міністерство. Негайно по завішеню оружя вислав папа Венедикт XV. апостольського леґата на Україну, якому поручено обсервацію відношення населення до православної церкви.

Для того, щоби улегчити вербування місіонарів і навязати взаємини поміж католицкою і православною церквами, утворено в Римі обильно дотований орієнтальний інститут, якого слухачами можуть бути не тільки католицькі але й унїятські та православні духовники. В програму цього інституту вносить теольоґія православно церкви так само як і православна літурґія, церковне право, історія, ґеоґрафія і цивільне право східньо-европейських держав в парі з російською і церковно-славянською мовами.

Ватикан вірить, що момент відокремлення церкви від державами, переведеного совітським урядом, надається для зєднення православної церкви з Римом.

Супроти цих зусиль Ватикану Польща не заняла до тепер зєдиненого становища. На всякий випадок — кінчить автор статті — змагання Ватикану утворюють велику моральну підпору для большевиків, які не занедбають її в цілій ширині використати.

ДОЛЯНЕ БОГАТО ЛІТ
ДО ВАШОГО ЗДОРОВЛЯ
Читаєте ви то до 30 ЛІТ молодшим.
Щоб мати чисту кров Ви мусите уживати чисту медицину як Болгарський Кровний Чай. Мікроби людий уживають сей добрий кровний лік. Се є ґарантованого зелиня, яку можно уживати кождому, родини для помочи, осолодження, жолудка, легкого, ділання кишок а виконення смертельних мочних трутин а приносить медицина не має той сам спосіб вони з помочи природи що

БОЛГАРСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ.

Спродаєсь всюди аптикарями або безпосередно почтою. 1 велика фамілійна почка $1.25, або 3 менки $3.15 або 6 пачок $5.25. Адреса: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Co. 239 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.
144

БАЛТИЦЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
9 Broadway, New York City
ДО: ГАМБУРГА ДАНЦІГА ЛІБАВИ
КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ
3-2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.
Третою клясою з Ню Йорку, Бостону або Філядельфії проїзд до Гамбурга $103.50; до Данцігу $106.50; до Лібави $107.00 і $5.00 поголовне. — Ми заплатимо за тікет з Бостону або Філядельфії до Ню Йорку.
S. S. POLONIA ..... JUNE 28
S. S. LATVIA ..... JULY 5
Голоситься до місцевих аґентів.

УКРАЇНСЬКИЙ
212 ШТУКАР
ГАРНИХ ШТУК ДО ЗАБАВИ.
— Зміст: Часть 1. Забави фізичні і хемічні. Часть 2. Штуки з картами. Часть 3. Штуки рахункові. Часть 4. Штуки жартівливі. — 50 ц.
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВСІ Українці в Шікаґо і околиці переконали ся, що найлїпше і найпевнїйше полагоджувати всякі справи в офісі Михайла Клима, публичного нотара в Шікаґо.
Він пересилає гроші до старого краю найскорше і найтаньше а також найпевнїйше. Посилає шифкарти до краю по Ваші родини і шифкарти найскорше суть доручувані. Продає шифкарти до старого краю по цінах компанічних. Полагоджує всякі формальности получені зі спроваджеєнем осіб зі старого краю. — вигоговляє всякі папери нотарільні і документи точно і совісно. — Продає доми і фарми, переводить купно і продаж домів, лотів і фарм. — Асекурує доми і посуди домів. — Всякі повірені йому справи переводить точно, солідно і з повною відвічальністю. — Зі всякими справами звертайтеся до:
MICHAEL KLEM 2020 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

ЧОРНА РАДА
Хроніка 1663 року, нап. П. Куліш, повість з ілюстрациями та вступом і поясненнями Б. Лепкого. 1.25
брош. 1.00, в оправі
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ЛІЧНИЧЕ ЗІЛЛЯ І КОРІНЯ — Є ДАРОМ ПРИРОДИ ДЛЯ ЧОЛОВІКА.
Лїчниче зілля відграло велику ролю від давна в життю наших предків як також у инших народів. Природа дала йому чарующу силу щоби усувати хороби з людського тіла — боронити людину від предчасної смерти та продовжували його вік.
Старинний досвід і лікарське знання віднайшло котре корїння надається найлїпше супроти ріжних жолудкових і нервових слабостей, на чищення крови і її зберігування.
Найлїпшим ліком на кров і на жолудкові та нервові слабости є знаний
На здоровлє і силу поручаємо уживати Карпатський Кровний Чай.
КАРПАТСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ
який виробляється виключно з самого лїчничого корїння, квіту і сїмени та служить на чищення крови, усунення пирщів на тварі, проти болю голови, слабого апетиту, нервозности, жовтячки і инших слабостий які повстають наслідком слабого суставу, споживаючих орґанів і нечинности нечінки та нирок.
Карпатський Кровний Чай помагає доброму травленню споживчих потрав, які перетворюються в кров і зміцнює всі части людського орґанізму.
Продається пачка за одного доляра, 6 пачок за $5.00. Пишіть по него на сю адресу: CENTRAL DRUG CO., Binghamton, N. Y.
Увага. — Пошукуємо аґентів в кождім місті і паєзді. Добра спосібність до зароблення гроший.

64 СТОРІН КАТАЛЬОГ КНИЖОК 64
ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"
ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!
ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД $5.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Григорій Кунашевський
Представитель всїх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АҐЕНТ І НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всех Частий Світа.
(Точна дешева, і під повною ґарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА. - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадян України по всїх стейтах
По близші інформациї звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ФИНАНСОВИЙ СТАН СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ

Не веду незаграничної торговлі і майже не добуваючи нового золота, совітський уряд не має жерел доповнення золотого фонду і міг оперувати лише тим золотом, яке мав у своїх руках.

З початком 1921 р. золотий запас виносив поверх 500 мілїонів рублів. До цього треба додати все те, що зареквірувано в банках, церквах і приватних людей.

Від самого початку совітський уряд систематично відставляв великі партії російського золота на захід і на схід. В першім випадку золото пішло головно через Ревель і Швецію, причім у Стокгольмі його перечеканювано, щоб укрити його походження.

Тратилось російське золото головно на пропаґанду комуністичних ідей та орґанізацію комуністичних боєвих сил, що мали завдання підготовляти світову революцію на Заході і на Сході, та удержання совітських представників в европейських державах.

Численні заяви совітського уряду про великі заграничні замовлення і закупна харчів, на які нібито видавано російське золото, звелись до небагатьох паровозів і дуже невеликої скількости харчів, а між тим золото майже все минулось. З кінцем 1921 р. совітському урядови лишились всего около 30 мілїонів золотих рублів.

Комуністична доктрина не признає грошевих знаків, але совітський, уряд не маючи инших жерел доходу, був приневолений ступати дорогою еміґрації, що росла з кождим днем! До хвилї вибуху революції було в обігу 19 мілярдів грошевих рублів, а з днем 1. січня 1922 р. було вже поверх 11 трілїонів. Протягом 1922 р. рішено знову випустити необхідну скількість паперових грошей на покриття буджетового дефіциту, але ніхто не в силї був означити потрібної суми з причини безперервного спадку рубля.

Проби знищити гроші і виконувати обміну виключно в натурі, иншими словами, перемінити державу в комуністичну — не дописали. Паперові гроші втратили в очах селянства всяку вартість і вони перейшли на свою власну валюту, взявши за одиницю 1 пуд зерна.

Цілковита націоналізація промислу була оголошена 28. червня 1918 р. і знесення грошевих податків з кінцем 1919 р. було прамим і льоґічним її наслідком. Разом зі знесенням подяткуй відпали автоматично доходи в державнім буджеті, а що до розходів, то не було в тих ні систематичности ні взагалі ніякого рахунку. Розходи держави були величезні і при друкуванню грошей дивились не на те, скільки їх треба, але скільки друкарскі машини годні їх видрукувати, бо скільки би їх не друкували, все було мало.

Рад не раз совітський уряд мусів взятися до упорядкування своєї господарки і перш усього установити якийсь буджет на 1922 р., обчислений в золотих рублях, причім рахунок мав перевестися в совітських грошевих знаках по курсі дня. Приходи обчислено на 1,750 мілїонів золотих рублів, розхід на 1,877 мілїонів золотих рублів. Буджет на 1922 р. уложено тільки на 9 місяців, від 1. січня до 1. жовтня, з тим, що в дальших роках він буде укладатися від жовтня до жовтня.

Не вспівши встановити й опублікувати буджет, совітський уряд вже був приневолений його переробити тому, що по „чисто припадковій статистичній похибці" доходи показалися пересадженими о 500 мілїонів золотих рублів, значить, о цілу третину.

І уряд рішився радше скоротитиразходи, але не допустити до побільшення первісного дефіциту, чомусь то означеного ним на 230 мілїонів золотих рублів.

Нова економічна політика совітського уряду розпочалася з днем 17. марта 1921 р. „Разверстку" замінено харчевим податком, допущено вільну продаж і заведено знову податки; на залізницях платність з початком 1921 р. Але навіть в самий розгар комуністичних „реформ", мимо знесення податків з 1919 р., частина розходів в 1920 р., а саме 13%, покривалась якимись доходами. Річ ясна, що щось в роді частинних податків лишилось дальше. В 1921 р. загальна сума всїх податкових доходів виносили вже 800 мілїонів рублів.

Після цілковитого провалу комуністичного будівництва в цілій державі совітський уряд почав заводити податки прямі і посередні, а також платність у всїх областях народнього господарства. В податковій справі провінції полишено повну свободу; тут укладають свої місцеві буджети, зовсім независимі від державного, в хосен котрого відчисляється тільки 38% зібраних на місци податків.

В часї війни Росія випустила в нутрі держави і за границею довгореченцевих позичок на 13,460 мілїонів рублів. До хвилї большевицького перевороту випущено ще короткореченцевих облїґацій державного скарбу на 19 мілярдів рублів, з котрих около трьох мілярдів пущено в обіг. Крім того заграницею відкрито Росії в 1914 р. воєнні кредити.

Загальний довг в анґлійськім уряді і приватних анґлійських банках виносить 568,200.000 фунтів штерлінґів, не числячи процентів (приватний довг 6,-500.000).

Довги, затягнені у французькім уряді і французькім банку, виносять 3,830,000,000 франків.

Довги в уряді і приватних банках північно-американських Зединених Держав виносять 283 мілїонів долярів, не числячи процентів.

Японії винна Росія 255 мілїонів єн, Італії около 100 мілїонів лір.

Взагалі воєнні кредити, уділені Росії за границею в часї війни, виносять при переміні на золоті рублі 7,706,600,000 рублів.

Загальна сума російського довгу, державного і загарантованого російським урядом, представляється так:

Передвоєнний державний довг	8.691 міл.
Передвоєнний ґарантований довг	3.284 „
Воєнний внутрішний довгореченцевий	13.460 „
Воєнний внутрішний короткореченцевий	3.000 „
Воєнний заграничний	7.706 „
Разом	36.141 міл.

Отже загальне задовжєнні Росії виносить 36 мілїярдів 141 мілїонів золотих рублів! Совітський уряд, як відомо, всї ті довги уневажнив, ідучи на знищення капіталізму. Та два роки комуністичної практики застановило совітський уряд таки поклонитися перед заграничним капіталом і попросити його о допомогу. Одначе давні вірителї домагаються наперед визнання дотеперішних довгів і щойно тоді вважають можливим балакати з совітським урядом про уділення нових кредитів.

Шифкарти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотарільна.
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

ВБИВАЮТЬ ПОЛІТИКОМІВ.

По донесенням з за Збруча, в останніх часах повторюються там випадки кровавих розправ червоно-армейців з політиками. І так в Кременчузі і Одесі підчас вправ у стрілянню убито кількох комісарів. В Балті убито також кількох політикомів переважно жидівського походження. Наслідком цього багато визначних комуністів покидає свої становища і тікають в Росію. Кружляє поголоска, що пляновані на В. Україні маневри мають бути відложені.

ЖОВТЯЧКА
спричинюєна всяку слабість, може бути усунена уживаючи
BOSAK'S HORKE VINO
(ДО ЖЕЛУДКА)
"Nature's Tonic"
Всї шторінки продають його. Значна неспосібність через яку терпите може бути усунена.
BOSAK MANUFACTURING CO., Scranton, Pa.
44-49

СТАН ЗАСІВІВ В РОСІЇ.

„Економічеся Жізнь" принесла такі дані совітського наркомзема про стан засівів російської держави.

Середня температура першої декади місяця мая ц. р. була трохи висша від норми. Недостача приморозків, з виїмком півночи і північного сходу, де вони не могли пошкодити, є фактом сприятливим для розвитку ростинности.

Менше корисним був розклад опадів, бо значна їх скількість в тім часї була в західних, північно-західних і північних сторонах Росії, де недостачі вохкости не відчувалось. Зате в південних сторонах і дальше на південь від лінії Брянск-Калуга-Нижній-Симбірск — опади були дуже скупі, — що при високій температурі повітря і сильнім паруванню не мали найменшого впливу на ростинність. Що правда, пізнїйше, в другій декаді біжучого місяця, в Поволжі падали значні дощі.

Стан жита до 10. мая може бути схарактеризований для більшої частини продукцїйних районів вдоволяючим. Низше середнього стан жита являється в сторонах північних, північно-західних і західних а також в деяких районах татарської области і донецького району. Гарний стан замічається в чорноземній области, в нижгородській і вятській губернії та в нижньо-волжській области.

Стан озимої пшениці досить ріжнородний, але взагалі може уходити за вдоволяючий. Гарно заповідається пшениця на південь від лінії Курск-Тамбов та в цілій південній области, себ-то на Україні. Троха слабший стан пшениці в південно-східній области і на чорноморськім побережу Кавказу.

Стан вівса представляється гарно в північно- і середно-чорноземних областях та в Поволжі і вдоволяючо в центральній, західній і південно-східних областях.

Трави загально припізнились в рості. В Катеринодарі відбулось перше кошення люцерни.

Стан кукурудзи і проса вдоволяючий.

ДЖЕРЗИСІТЧАНЕ НА ДОЛИНІ МІСТА!
Банда Colgate & Co. нічне давати вечірні концерти в парку Paulus Hook кождого четверга, о годині 8. вечером. Ці концерти будуть продовжатись ціле літо, починаючи в четвер 22. червня.
44-45

НОВА ОФЕРТА!
ХТО ПРИШЛЕ ЗАМОВЛЕННЕ НА $3.00 ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ", той дістане Календар Укр. Народного Союза цілком даром.
Пишіть на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ФАРМИ!
ГОТОВИЙ ДО МЕШКАННЯ
новий, вигідний з трех кімнат Бунґало $750. $150 готівкою; чотири кімнати $900. $250 готівкою, пять кімнат $1050, $350 готівкою. Цїни включають і землю. Решта місячно як рент. Всї уділення, близько міста.
ROOM 74, 180 BROADWAY, N. Y. C.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.
Вдова мусить продати фарму. Фарма 160 акрів, 60 акрів ліса, великий сад, ріка, ціла фарма засїяна, дім з 12 кімнат, барна, свійло і т. д., 12 коров, 2 коней, 350 курий, 30 гусий, 4 безроги, 5 качок, всі тульна, на стейтовій дорозї. Цїна $4500, готівкою $2000.
Фарма 50 акрів, сад, озеро, новий дім з 9 кімнат, 5 коров, кінь, 100 курий, 3 безроги, машинерія, 2 милї до міста. Цїна $3000, готівкою $1.000. 40-45
PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

ПО ПРИЧИНІ недобого здоровля, продається фарма в добрім положенню, 120 акрів землї, 20 акрів доброго ліса, 4 корови, зілякі, 2 добрі коні, 300 курий, барна, дім з 7 кімнат і всі потрібна машинерія. Цїна $6500, половина готівкою. По близші інформациї прошу голоситися до: John Krawski, Box 58, Candor, N. Y., Tioga Co. 39-44

ДО ПРОДАННЯ краєвий фільварок, 335 акрів землї, 120 акрів будівняного ліса, великий сад, решта чиста без камінна земля, і палата з 14 кімнат, і дім з 9 кімнат і 10 других будинків, 50 голстайн коров, 2 реґістровані бугаї, 4 коні, 300 курий, гуси, качки, 2 віджаї і розмаїта машинерія, за молоко 900 долярів на місяць, ціна всего є $16.500, готівкою $6000, решта на легкі сплати. PHILIP LOBOR, 274 E. 4th St., New York City. 40-45

ПРОДАЄТЬСЯ ФАРМА 10 акрів в Long Island, 1 миля від міста, дім з 7 кімнат, дуже гарний сад, земля дуже добра і урожайна, 50 курий, деякі тульна, продається дуже тано. Маю також другі малі і великі фарми на продаж. Голоситися до: K. KAKEWITZ, 744 E. 7th St., New York City. Книгарня.
44-49

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ женщини або дївчини, яка вміє писати по українськи і польськи. Добре булоби, якби розуміла писати на тайпрайтері. Голоситися до: Mrs. L. Piasecka, 225 E. 14th St., або Wm. Lasorek, 133 Second Ave., New York City. 43-45

ПОШУКУЮ легкої роботи на фармі. Кому треба би було такого робітника, прошу голоситися до: Robitnyk, c o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 44-45

СВЯЩЕНИК гр. кат., не жонатий, пошукує женщини до зарядку дому. Мусить добре варити. Услівя прошу писати до: о. Осип Боярчук, 131 N. Beech St., Mt. Carmel, Pa. 43-48

ПОТРЕБА сейчас до роботи на фарму людий самотних. Хто хотїв би з цих робити при цибулї і селері, прошу голоситися або прийхати сейчас до: Paul Landiak, Box 12, Great Meadows, N. J. 43-44

ПОЗІР! РОДИМЦІ, ПОЗІР.
Новість! Новий винахід, нова медицина від всяких ран, як: попоєння, почення ніг і скалїчення. Цїна фляшки 75 центів з пересилкою. Голоситися на адресу: JOHN MANELICH, Box 251, Youngsville, Pa. 44-47

КРАЩІ! Небувала спосібність! Продам добре зароблений крамецький інтерес разом з двома шторами і помешканнє з 6 кімнат за $4.500. Рент приносить $40 в місяць, роботи досить для двох цілий рік стало, оден крамець на 3000 людности. По близші інформациї голоситися до: John Barych, Box 58, Candor, N. Y., Tioga Co. 39-44

ПРИБОРИ ДО ГОЛЕННЯ.
Бритви, машинки, ножиці, квачі, щітки до волося, масть, туалетова вода, пудер до лиця, помпи і перфума, всьо ґарантоване і по найнизших цїнах можна набути у 31-50
А. ЧАРНЕЦЬКОГО,
2402 INGERSOLL STREET,
PHILADELPHIA, PA.

ДАЙМОНИЙ КЕТТЛЬОГ КНИГАРНІ „СВОБОДИ" ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ДАРОМ
SVOBODA BAZAR
84 E. 7-TH ST.
NEW YORK, N. Y.

УВАГА! УВАГА!
Хто хоче довідатися щось цікавого або бути щасливим на ціле життя — нехай пише по дуже цікавий ілюстрований каталог маґічний і поясненнє. Інтересовані будуть задоволені. Нишіть сейчас днесь залучаючи 4-цит. марку до:
MRS. L. PIASECKA,
225 E. 14th Street, New York City

ДОК. МЕД. МУСІЯ КАДЕЦЬ
80 ST. MARKS PL. (8th St.)
коло Другої Ґвені
NEW YORK
Буде приймати щоденно від 11—1 попол. а 6—8 вечер. У неділї і свята 9—1 попол.
Телефон: Dry Dock 3637.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняти: від 9. рано до 9. вечер, в неділї до 4. попольудни.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години приняти: від 9. рано до 9. вечер, в неділї до 4. попольудни.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лїчить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—East AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1892 Stuyvesant

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА Українські Погребники
Без рекомендацї з котрої сторони Шікаґо або околиці мешкете, телефонуйте до МУЗИКИ і висилайте гроші.
3231 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 і West 6557

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".